

Een herdenkingspenning van de Sint-Coletaparochie in Gent, 1904

Donny Benjaminsz en Rombout Nijssen

In de laatste weken van dit jaar werd in Zeeuws-Vlaanderen een merkwaardige penning gevonden en op de Facebookpagina van Metaaldetectie Vlaanderen gepubliceerd. De ronde bronzen penning heeft een doormeter van 50 mm en is 3 mm dik. Grotmarmot was de eerste die de legende las. Zij staat aan een zijde van de penning, op een vlak dat omhoog is met voorstellingen van muziekinstrumenten. Het rondschrift luidt PAROCHIE ST COLETA JUBELFEEST. Daarbinnen staan op vijf regels de woorden E.H. PASTOOR / PATROONSCHAP / VAANDELFEEST / GENT 15 MEI / 1904. Op de andere zijde staat het gekroonde wapen van België op een banderol met daarop de woorden L'UNION FAIT LA FORCE.

De medaille vertelt ons dat er op 15 mei 1904 in de Sint-Coletaparochie in Gent een feest gevierd werd, waarbij de pastoor, het *patroonschap* en minstens één vaandel betrokken waren. Wat dat precies betekent, weten wij nog niet. Gelukkig beschikken de meeste parochies in Vlaanderen over een archief. De meeste parochies hebben hun archieven in een van de Rijksarchieven in bewaring gegeven. Zo ook de Sint-Coletaparochie in Gent. Haar archief wordt in het Rijksarchief te Gent bewaard. Als je in Google Sint-Coleta Gent intypt, kom je bij een lijst van sites in verband met die parochie. De site waarop de inventaris van het archief te vinden is, staat ongeveer op de tiende plaats in de lijst. Het gaat om de website www.search.arch.be. Klik, en je komt in de inventaris terecht. Onder het nummer 226 vind je in die inventaris het *liber memorialis* voor de jaren 1893-1992. Een *liber memorialis* is een parochiekroniek. Meestal heeft het de vorm van een dik schrift, waarin opeenvolgende pastoors de hoogtepunten van het kerkelijk en sociaal leven in hun parochie beschrijven.

Een mailtje naar rijksarchief.gent@arch.be met de vraag of het mogelijk is een scan te krijgen van de bladzijden uit de kroniek over het jaar 1904 levert al na enkele uren een bericht terug op, met de gevraagde scan. Daaruit blijkt dat de pastoor destijds een uitgebreid verslag van de feestelijkheden van 15 mei 1904 opgesteld en in de kroniek ingeschreven heeft. Het verslag is in het Frans gesteld. Hieronder volgt een vertaling in het Nederlands.

Het verslag leert ons dat de toenmalige pastoor in juni 1904 de 25ste verjaardag van zijn priesterwijding vierde. In zijn parochie was het zogenaamd *patronaat* actief: een organisatie die zich bekommerde om de vrijetijdsbesteding van de katholieke jeugd. Er waren in de parochie twee patronaten: een voor de jongens en een voor de meisjes. De rol van het patronaat is in de meeste parochies later door de Chiro overgenomen. Dat patronaat kreeg dat jaar een nieuwe vlag en die moest gewijd worden voordat zij in gebruik genomen kon worden. Dat waren twee redenen om te feesten.

Bovendien waren er dat jaar, op zondag 29 mei, parlementsverkiezingen. De pastoor en zijn medewerkers voorzagen dat er veel volk op de feestelijkheden naar aanleiding van

het priesterjubileum en de vlaggenwijding zou afkomen. Om de katholieke kandidaten de kans te geven dit publiek voor de verkiezingen toe te spreken, werd de datum van de parochiefeesten vastgesteld op zondag 15 mei. Er werden zoveel mogelijk verenigingen bij de organisatie van het feest betrokken.

De feestelijkheden begonnen 's morgens met de uitdeling van krentenbroden. Er waren er twee voorzien voor ieder huishouden. Heel de parochie was bevlagd. Na de hoogmis, die opgeluisterd werd door het koor van de school van Broeders van Liefde, werd er een receptie aangeboden in de lokalen van de katholieke vakbond, de *Werkmansbond*. Daar werd gesproken door vertegenwoordigers van de kerkfabriek, van de *Werkmansbond*, van de patronaten, van de meisjescongregaties, van de vereniging voor christelijke huismoeders en van de schoolkinderen.

Namiddag sprak de katholieke volksvertegenwoordiger Van Cleemputte de menigte toe in het lokaal van het meisjespatronaat. In het lokaal van het jongenspatronaat speelden verschillende muziekverenigingen. In iedere herberg werden spelen georganiseerd waarbij waardebonnen van de plaatselijke winkeliers te winnen waren. 's Avonds waren de straten verlicht en het feest duurde tot middernacht. De pastoor sluit zijn verslag af met de opmerking dat het feest goed verlopen is, *ondanks de socialistisch getinte overtuiging van een groot aantal parochianen*.

Vertaling van het verslag over de feesten van 15 mei 1904 in de Sint-Coletaparochie: Rijksarchief Gent, *Archief van de Sint-Coletaparochie in Gent*, nr. 226:

1904

Wijdingsjubileum van de pastoor

Op vraag van de kapelaans en met het oog op het welzijn van de parochie, stemt de pastoor in met een openbare viering van de 25ste verjaardag van zijn priesterwijding.

Om op de viering ook enige propaganda te maken voor de verkiezingen, wordt het feest drie weken vervroegd, naar 15 mei.

Bij deze gelegenheid hebben de leerlingen van de normaalschool van de Broeders van Liefde op perfecte wijze de hoogmis gezongen.

Na de mis was er een receptie in de lokalen van de Werkmansbond, met toespraken vanwege de kerkfabriek en de Werkmansbond, en gelukwensen vanwege de twee patronaten, de meisjescongregaties, de christelijke moeders en de schoolkinderen.

Heel de parochie was bevlagd, iedereen feestte mee en het feest duurde heel de dag, tot laat in de avond.

86 verenigingen namen deel aan de stoet die om 3 uur gevormd werd op de Boulevard van het Park. Daar werd het nieuwe vaandel van het patronaat, dat bewaard wordt bij mijnheer Arsène Roulin, in ontvangst genomen. Vervolgens trok de stoet langs de voornaamste straten van de parochie. Voor de pastorij werd de nieuwe vlag gewijd.

Onze lokalen boden amper plaats aan al de deelnemers aan de stoet. In de zaal van het meisjespatronaat verzamelde zich een menigte mannen uit alle hoeken van de stad om naar de verkiezingstoespraak van volksvertegenwoordiger Van Cleemputte te luisteren. In de zaal van het jongenspatronaat vrolijkten de fanfares het volk op.

Na de toespraak van Van Cleemputte verspreidde het volk zich over de parochie, waar voor de gelegenheid op verschillende plaatsen kraampjes waren opgezet. In 72 herbergen werd er voor prijzen op de teerlingbak gespeeld. De prijzen waren waardebons van de winkels in de parochie.

's Avonds was heel de parochie verlicht.

Het feest, dat in de vroege ochtend begonnen was met het uitdelen van twee krentenbroden aan ieder huishouden in de parochie, eindigde pas rond middernacht. Ondanks het feit dat er een massa volk was, en ondanks de socialistisch getinte overtuiging van een groot aantal parochianen, werd de orde niet een moment verstoord.

Om samen te vatten: het was een schitterend feest, perfect gelukt, dat eer deed aan de organisatoren ervan, de heren kapelaans Timmermans en Moyersoën.

Sint Coleta